

Roots and Wings: תני"ך and פרשת קרח

במדבר פרק טז

יב) וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה:
יג) המעט פי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תשתרר עלינו גם השתרר:
יד) אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה:
טו) ויחר למשה מאד ויאמר אל יקנך אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם:

שמואל א' פרק יב

א) ויאמר שמואל אל כל ישראל הנה שמעתי בקולכם לכל אשר אמרתם לי ואמליה עליכם מלה:
ב) ועתה הנה המלה מתהלה לפניכם ואני זקנתי ושבתי ובני הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם מנערי עד היום הנה:
ג) הנני ענו כי נגד יקנך ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי ואת מי עשקתי את מי רצותי ומידי מי לקחתי
כפר ואעלים עיני בו ואשיב לכם:

רש"י במדבר טז

וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעות, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן.
אמר בשבילו אני נמלט

שמואל א' פרק ח'

טז) ואת עבדיכם ואת שפחותיכם ואת בחוריכם הטובים ואת חמוריכם יקח ועשה למלאכתו:
יז) צאנכם יעשור ואמם תקיחו לו לעבדים:
יח) וזעקתם ביום ההוא מלפני מלככם אשר בחרתם לכם ולא יענה יקנך אתכם ביום ההוא:

רמב"ן במדבר טז:טו

וטעם לא חמור אחד מהם נשאתי - אמר מה שררה אני משתרר עליהם, כי מעולם לא לקחתי מהם אפילו חמור אחד
לעשות צרכי כדרך המלכים או השרים, כי זה משפט המלוכה דכתיב (ש"א ח טז) ואת חמוריכם יקח ועשה למלאכתו.

בראשית פרק לד'

א) ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ:

רש"י בראשית פרק לד'

א) בת לאה - ולא בת יעקב, אלא על שם יציאתה נקראת בת לאה, שאף היא יצאנית היתה, שנאמר (ל טז) ותצא לאה
לקראתו (ועליה משלו המשל (יחזקאל טז מד) כאמה כבתה):

רש"י בראשית פרק ל פסוק יז

(יז) וישמע אלהים אל לאה - שהיתה מתאוה ומחזרת להרבות שבטים:

בראשית רבה (וילנא) פרשה ע

יט ויאסוף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה כינס כל אנשי מקומו אמר להם יודעים אתם שהיינו דחוקים למים וכיון שבא הצדיק הזה לכאן נתברכו המים אמרין ליה ומה אהני לך. . . ברמשא אתון מעלתא וחפון בוציניא, אמר להן מהו כדון, אמרי ליה מה את סבור דאנן דכרין דכוותכון, וכל ההוא ליליא הוה צווח לה רחל והיא עניא ליה, בצפרא והנה היא לאה אמר לה מה רמייתא בת רמאה לאו בליליא הוה קרינא רחל ואת ענית לי, אמרה ליה אית ספר דלית ליה תלמידים לא כך היה צווח לך אבוך עשו ואת עני ליה

בראשית פרק לד

- (יא) ויאמר שקם אל אביה ואל אחיה אמצא חן בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתן:
 (יב) הרבו עלי מאד מהר ומתן ואתנה באשר תאמרו אלי ותנו לי את הנער לאשה:
 (יג) ונענו בני יעקב את שקם ואת חמור אביו במקמה ונדברו אשר טמא את דינה אחתם:
 (יד) ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את אחתנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה הוא לנו:
 . . .
 (יה) וייטבו דבריהם בעיני חמור ובעיני שקם בן חמור:
 (יט) ולא אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת יעקב והוא נקבד מכל בית אביו:
 (כ) ויבא חמור ושקם בנו אל שער עירם ונדברו אל אנשי עירם לאמר:
 . . .
 (כד) וישמעו אל חמור ואל שקם בנו כל יצאי שער עירו וימלו כל זכר כל יצאי שער עירו:

	בנות לוט	רות
Begins with destruction/loss and escape	ותבט אשתו מאתרו וותהי נציב מלה: ... ויהי בשחת אלהים את ערי הכפך ויזכר אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה בהפך את הערים אשר ישב בהן לוט:	וימותו גם שניהם מחלון וכליון ותשארה האשה משני ילדיה ומאשה: ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב כי פקד יקנן את עמו לתת להם לחם:
Loss of hope for descendants	ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ:	ותאמר נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים:
Surprise encounter (including drink)	ותשקין את אביהו יזו בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב את אביה ולא ידע בשכבה ובקומה: ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל הצעירה הן שכבתי אמש את אבי	ורחצת וסכת ושמת שמלתך שמלתך עליך וירדתי ונרדת הגרן אל תודעי לאיש עד פלתו לאכל ולשתות: ... (ז) ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא

	<p>נשקנו יין גם הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו זרע: ותשקין גם בלילה ההוא את אביהן יין ותקם הצעירה ותשכב עמו ולא ידע בשכבה ובקמה:</p>	<p>לשכב בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב: (ח) ויהי בתצי הלילה ויחרד האיש ויזפת והנה אשה שכבת מרגלתיו:</p>
Concluding genealogy	<p>ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב הוא אבי מואב עד היום: והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי הוא אבי בני עמון עד היום:</p>	<p>ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד:</p>

Rav Yosef B. Soloveitchik, *Abraham's Journey*, pp.177-178

Lot's daughter had something beautiful to contribute to the emerging personality of the King Messiah. What did this primitive girl possess that the Almighty, gathering virtues and noble traits from all over the world, picked up? She was uncouth and primitive, she committed incest, and yet she was the great-great-grandmother of Ruth. The Messiah will be her descendant!

She was under the impression, says Rashi (Gen. 19:31), that a cosmic cataclysm had struck and only three human beings had survived. (Years ago, we were unable to imagine this, but now we understand that it is something that can happen any day.) She acted as she did because she wanted to save humanity. This girl wanted to rebuild the world, to start from scratch and raise another race to take the place of the human race, which she believed had been destroyed simultaneously with the destruction of Sodom. This was heroism of an undreamt caliber. Instead of giving up, she had the courage to try to rebuild the world, to make a new humanity arise from the ashes of Sodom. She convinced her younger sister. Never mind that their method was primitive and crude. These two girls took upon themselves an impossible task, something staggering and awesome.

“And the firstborn said unto the younger: Our father is old and there is not a man in earth. . . Come, let us make our father drink wine, that we may preserve the seed of our father” (Gen. 19:31-32). The plan per se was reprehensible, but their motivation was imaginative, noble, and heroic. The King Messiah will save the world. Indeed, he will achieve what his great-great-grandmothers wanted to do. The great-great-grandson, the King Messiah, will accomplish what the lonely girls could not. The heroism of Lot's daughters consisted in their commitment to mankind and their urge to save it.

לווי	אהרן
<p>(כו) וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ וַיֹּאמֶר מִי לִיקְנוֹק אֵלַי וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לְוִי:</p> <p>(כז) וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר יְקֹנֶה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׁימוּ אִישׁ חֲרָבוֹ עַל יָרְכוּ עֲבָרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בְּמִקְדָּשׁ וְהִרְגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת קָרְבוֹ:</p> <p>(כח) וַיַּעֲשׂוּ כִּכְלִי לְוִי כַּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ: (שמות לב)</p>	<p>(יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קַח אֶת הַמִּקְדָּשׁ וְתֵן עָלֶיךָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קִטְרֹת וְהוֹלֵךְ מִהֵרָה אֶל הַעֲדָה וְכַפֵּר עָלֵיהֶם כִּי יֵצֵא הַקָּצֵף מִלִּפְנֵי יְקֹנֶה הַחַל הַנִּגְרָה:</p> <p>(יב) וַיִּקַּח אֶהֱרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּרְץ אֶל תּוֹךְ הַקְּהָל וְהִנֵּה הַחַל הַנִּגְרָה בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת הַקִּטְרֹת וַיִּכַּפֵּר עַל הָעָם:</p> <p>(יג) וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמַּגֵּפָה:</p> <p>...</p> <p>(כה) וַיֹּאמֶר יְקֹנֶה אֶל מֹשֶׁה הֲשִׁב אֶת מִטַּה אֶהֱרֹן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמַרְתְּ לְאוֹת לְבְנֵי מְרִי וְתִכַּל תְּלוֹנְתָם מֵעַלֵי וְלֹא יָמָתוּ:</p> <p>(במדבר פרק יז)</p>
<p>וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׂמֵעוֹן וְלוֹוִי אֲחֵי דִינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֵאוּ עַל הָעִיר בְּטַח וַיִּהָרְגוּ כָּל זָכָר:</p> <p>... וַיֹּאמְרוּ הַכּוֹזֵנָה יַעֲשֶׂה אֶת אַחֹתָנוּ:</p> <p>(בראשית לד)</p>	<p>"וירא אהרן ויבן" אמר אהרן אם בונין הן אותו הסרחון נתלה בהן, מוטב שיתלה הסרחון בי ולא בישראל (ויקרא רבה יג)</p>
<p>(ה) שְׂמֵעוֹן וְלוֹוִי אֲחִים כְּלֵי הַקָּס מְכַרְתֵּיהֶם:</p> <p>(ו) בְּסֹדֶם אֶל תָּבֵא נַפְשֵׁי בְּקִקְלָם אֶל תַּחַד כְּבֹדֵי כִּי בְּאֶפְסֵם הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַצְנָם עָקְרוּ שׁוֹר:</p> <p>(ז) אָרוּר אֶפְסֵם כִּי עָזוּ וְעָבְרְתֶם כִּי קִשְׁתֶּה אֶתְלָקֶם בְּיַעֲקֹב וְאֶפְיָצֶם בְּיִשְׂרָאֵל: (בראשית מט)</p>	<p>תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום- ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון (מלאכי ב' ו'). ר"מ אומר מה תלמוד לומר ורבים השיב מעון. כשהיה אהרן מהלך בדרך פגע [לו באדם רע או] באדם רשע ונתן לו שלום. למחר בקש אותו האיש לעבור עבירה אמר אוי לי איך אשא עיני אחר כך ואראה את אהרן בושתי הימנו שנתן לי שלום. ונמצא אותו האיש מונע עצמו מן העבירה. . . . לכך נאמר ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל (במדבר כ' כ"ט) (אבות רבי נתן יב:ג)</p>